

۱۵۶۵۴۱۳

طراحی آگهی کالبدی سکونتگاههای روستایی

بر اساس اصول معماری ایرانی اسلامی

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: عبودی قلدره، ادريس، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: طراحی الگوی کالبدی سکونتگاه‌های روستایی بر اساس اصول معماری ایرانی/اسلامی/مؤلف ادريس عبودی قلدره، فرخ عبودی احمدآباد.
مشخصات نشر	: تهران: سنجش و دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۵ ص.
شابک	: ۱۸۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۹-۳۱۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: خانه‌های روستایی -- ایران -- طرح و ساختمان -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Country homes -- Iran -- Design and construction -- Case studies
موضوع	: مسکن روستایی -- ایران -- طرح و ساختمان -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: -- Case studies -- Design and construction Housing, Rural -- Iran
موضوع	: معماری اسلامی -- ایران
موضوع	: Islamic architecture -- Iran
موضوع	: معماری ایرانی
موضوع	: Architecture, Iranian
شناسه افزوده	: دی احمدآباد، فرخ، ۱۳۷۱ -
رده بندی کنگره	: TH ۱۳۹۶۴۸۵ ط۲ع/۴
رده بندی دیویی	: ۲۷/۶۱۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۱ ۶۱۲

طراحی الگوی کالبدی سکونتگاه‌های روستایی ۱. اصول معماری ایرانی اسلامی

مؤلف:	ادريس عبودی قلدره-فرخ عبودی احمدآباد
ناشر:	انتشارات سنجش و دانش
تیراژ:	۵۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول، ۱۳۹۶
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۶۹-۳۱۰-۳
قیمت:	۱۸۰۰۰ تومان
آدرس: خ دانشگاه - تقاطع روانمهر - ساختمان سنجش و دانش پ ۱۲۶	

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

۱۷	فصل اول
۱۷	طرح تحقیق
۱۸	۱-۱ مقدمه
۱۹	بیان مسئله
۳۳	سوالات تحقیق
۳۳	پیشینه تحقیق
۴۱	اهداف تحقیق
۴۳	ضرورت و اهمیت تحقیق
۴۶	جنبه های نوآوری تحقیق
۴۷	کاربرد نتایج تحقیق
۴۸	استفاده کنندگان از نتیجه رساله
۴۸	مشکلات تحقیق
۴۹	فصل دوم
۴۹	مبانی اندیشه ای تحقیق
۵۰	۱-۲ مقدمه
۵۰	تعاریف و مفاهیم پایه
۵۲	۲-۲ مبانی نظری برنامه ریزی و طراحی کالبدی الگوی ایرانی اسلامی سکونتگاه های پیرامونی شهر
۵۲	۱-۲-۲ تعاریف و مفاهیم طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۵۲	۱-۲-۲-۱ طراحی کالبدی
۵۳	۲-۱-۲-۲ روستا
۵۳	۳-۱-۲-۲ بافت کالبدی
۵۴	۴-۱-۲-۲ طراحی روستایی
۵۵	۲-۲-۲ مراحل طراحی کالبدی روستا
۵۶	۳-۲-۲ اجزای تشکیل دهنده طراحی کالبدی
۵۷	۴-۲-۲ سطوح طراحی و طرح ریزی کالبدی

۵۸	۵-۲-۲- اصول و فلسفه برنامه ریزی توسعه کالبدی
۶۰	۶-۲-۲- رویکرد های طراحی کالبدی
۶۱	۷-۲-۲- مأموریت های طراحی بافت کالبدی سکونتگاه های روستایی
۶۱	۸-۲-۲- خاستگاه اندیشه و بنیاد های توسعه کالبدی
۶۲	۹-۲-۲- تحولات مفهومی برنامه ریزی توسعه کالبدی
۶۴	۱۰-۲-۲- شاخص ها و شاکله های طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۶۸	۱۱-۲-۲- عناصر و اقدامات اصلی طراحی کالبدی
۷۰	۱-۱۱-۲-۲- عناصر تبیین کننده انسجام هندسی در برنامه ریزی و طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۷۲	۱۲-۲-۲- مراحل و فرایند برنامه ریزی توسعه کالبدی روستایی پایدار
۷۳	۲-۲- تعاریف و مفاهیم طراحی الگوی ایرانی - اسلامی
۷۴	۳-۲-۱- الگوی طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۷۵	۲-۳-۲- جایگاه معماری در طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۷۶	۱-۲-۳-۲- مفاهیم تعاریف منظر روستایی
۷۹	۳-۲-۳-۲- انواع رویکردهای طراحی منظر روستایی
۷۹	رویکرد بوم شناختی
۸۱	رویکرد زیبایی شناختی
۸۲	رویکرد اجتماع محلی (ارزش های اجتماع)
۸۳	رویکرد انسانی - محیطی در طراحی معماری
۸۴	۴-۲-۳-۲- معماری منظر در طراحی روستایی
۸۸	۴-۲- الگوی ایرانی اسلامی طراحی کالبدی
۸۸	۵-۲- تعاریف و مفاهیم سکونتگاه های پیرامون شهری
۸۹	۶-۲- پدیده خورندگی و ادغام روستاهای پیرامونی در شهر
۹۰	۷-۲- اثرات شکل گسترش شهر در کالبد روستاهای پیرامون شهری
۹۰	۸-۲- اهداف طراحی الگوی ایرانی اسلامی سکونتگاه های روستاهای پیرامون شهری
۹۱	۹-۲- جایگاه جغرافیای طبیعی در طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی
۹۱	۱-۹-۲- توپوگرافی
۹۲	۲-۹-۲- اقلیم (آب و هوا)
۹۳	طراحی روستایی در اقلیم کوهستانی
۹۴	طراحی روستایی در اقلیم گرم و خشک
۹۵	طراحی روستایی در اقلیم گرم و مرطوب
۹۵	طراحی روستایی در اقلیم سرد و خشک
۹۶	طراحی روستایی در اقلیم معتدل و بارانی

۹۷	۱۰-۲- اصول بنیانی در فرایند طراحی کالبدی سکونتگاه های روستایی پایدار
۹۸	۱۱-۲- اصول بنیانی در طراحی مسکن روستایی پایدار
۱۰۱	۱-۱۱-۲- تعاریف و مفاهیم مسکن پایدار روستایی
۱۰۲	۲-۱۱-۲- رویکرد های شکل گیری مسکن روستایی
۱۰۳	۳-۱۱-۲- اصول و معیارهای بنیادین در طراحی مسکن روستایی ایرانی اسلامی
۱۱۴	۱۲-۲- تبیین نظری اثرات روابط متقابل شهر و روستا بر توسعه کالبدی روستا
۱۱۸	۱-۱۲-۲- تعاریف و مفاهیم روابط متقابل شهر و روستا
۱۱۹	۲-۱۲-۲- تحلیل مناسبات و جریان های فضایی بین شهر و روستا
۱۲۰	۳-۱۲-۲- رویکردها و نظریه های تبیین کننده روابط شهر و روستا
۱۲۱	رویکرد قطب رشد
۱۲۲	نظریه مکان های مرکز
۱۲۲	الگوی مرکز - پیرامون
۱۲۴	رویکرد کارکردهای شهری در توسعه روستا
۱۲۵	نظریه شهرهای زایا و شهرهای انگلی
۱۲۶	نظریه تعصب شهری
۱۲۷	الگوی نخست شهری
۱۲۸	نظریه شبکه ها و پیتر هگت
۱۲۸	رویکرد سرزمینی
۱۳۰	- راهبرد توسعه روستا- شهری
۱۳۱	شبکه منطقه ای و مایک داگلاس
۱۳۳	۴-۱۲-۲- اثرات ارگانیک و غیر ارگانیک توسعه کالبدی سکونتگاه های روستایی
۱۳۳	۱-۴-۱۲-۲- تاثیرات منفی روستا بر شهر حاصل از روابط غیر ارگانیک
۱۳۴	۲-۴-۱۲-۲- تاثیرات مثبت روستا بر شهر حاصل از روابط ارگانیک
۱۳۴	۳-۴-۱۲-۲- تاثیرات منفی شهر بر روستا حاصل از روابط غیرارگانیک
۱۳۶	۴-۴-۱۲-۲- تاثیرات مثبت شهر بر روستا حاصل از روابط ارگانیک
۱۳۷	۱۳-۲- معیار ها و شاخص های ایرانی اسلامی تبیین کننده برنامه ریزی و طراحی توسعه کالبدی سکونتگاه های روستایی پیرامون شهری
۱۳۸	۱-۱۳-۲- معیارها و شاخص های ایرانی
۱۴۲	۲-۱۳-۲- معیار ها و شاخص های اسلامی
۱۴۷	۳-۱۳-۲- وجوه مشترک معیار ها و شاخص های ایرانی اسلامی در فرایند طراحی الگوی کالبدی سکونتگاه های پیرامون شهری
۱۵۰	۱۴-۲- مدل مفهومی تحقیق

۱۵۳	فصل سوم:
۱۵۳	روش شناسی و معرفی منطقه مورد مطالعه
۱۵۴	مقدمه
۱۵۵	روش تحقیق
۱۵۸	فرضیات تحقیق
۱۵۸	عملیاتی کردن متغیرهای تحقیق
۱۶۱	تعاریف نظری متغیرهای تحقیق
۱۶۴	۳-۴-۲- تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق
۱۶۵	واحد تحلیل و جامعه آماری تحقیق
۱۶۷	روش نمونه گیری و تعیین حجم نمونه
۱۶۸	روش برد آوری داده ها
۱۶۹	بررسی روایی پایایی پرسشنامه
۱۶۹	روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۷۰	آزمون های آماری
۱۷۲	سازماندهی داده ها
۱۷۶	منطقه مورد مطالعه
۱۷۶	جغرافیای طبیعی
۱۸۰	اقلیم
۱۸۶	۳ ژئومورفولوژی
۱۸۶	جغرافیای انسانی
۱۸۹	تقسیمات سیاسی
۱۸۹	سابقه تاریخی سکونت
۱۹۱	ساختار جمعیتی
۱۹۲	سطح سواد
۱۹۴	اشتغال و فعالیت های اقتصادی
۱۹۶	خلاصه ویژگی های جغرافیایی شهرستان ها و ۳۰ روستای مورد مطالعه
۲۳۶	سنندج
۲۳۶	فصل چهارم:
۲۳۷	یافته های تحقیق
۲۳۷	مقدمه
۲۳۷	ویژگی های پاسخ دهندگان
۲۳۷	سن

۲۳۹	جنسیت
۲۴۰	سطح سواد
۲۴۱	مدت سکونت در روستا
۲۴۲	شغل و سمت
۲۴۳	تأهل
۲۴۴	ویژگی روستاهای مورد مطالعه
۲۴۴	موقعیت طبیعی
۲۴۵	فاصله روستا تا شهر
۲۴۶	تأثیر موقعیت طبیعی روستاها در طراحی کالبدی
۲۴۷	یافته های توصیفی تحقیق
۲۴۸	یافته های توصیفی فرضیه اول
۲۵۳	یافته های توصیفی فرضیه دوم
۲۵۷	یافته های توصیفی فرضیه سوم
۲۶۱	یافته های تحلیلی مبتنی بر آمار استنباطی
۲۶۱	آزمون فرضیات
۲۶۱	فرضیه اول
۲۶۲	آزمون Chi-square test برای فرضیه اول
۲۶۶	آزمون واریانس یک طرفه (One-Way ANOVA) برای فرضیه اول
۲۷۸	انجام آزمون t تک نمونه ای برای ابعاد فرضیه دوم
۲۷۹	آزمون Chi-square test برای فرضیه دوم
۲۸۲	آزمون واریانس یک طرفه (One-Way ANOVA) برای فرضیه دوم
۲۹۲	فصل پنجم:
۲۹۲	نتیجه گیری و ارائه الگوی بهینه
۲۹۳	مقدمه
۲۹۳	نتیجه نهایی تحقیق
۲۹۴	عوامل تأثیر گذار در الگوی پیشنهادی
۲۹۵	معرفی کلی الگوی پیشنهادی
۲۹۶	تعیین محدوده و روند گسترش کالبدی روستا در الگوی پیشنهادی
۳۰۱	بافت روستا، الگوی ساخت و محله بندی در الگوی پیشنهادی
۳۰۶	مسکن در الگوی پیشنهادی
۳۰۷	ساختمان های درون گرا با حیات مرکزی
۳۰۸	پلان، فرم بنا و نحوه قرار گیری آن

۳۱۹	شبکه معابر در الگوی پیشنهادی
۳۲۲	ملاحظات مهم در طراحی کالبد پیشنهادی
۳۲۳	راست آزمایی الگوی پیشنهادی
۳۲۴	پیشنهادهای
۳۲۶	منابع

www.ketab.ir

بعد از گذشت حدود هفتاد سال از عمر برنامه ریزی مدرن در کشور ما و اکثر کشور های در حال توسعه و آزمودن انواع راهکارها و نسخه های متفاوت و کسب تجربه های خوب و بد، برنامه ریزان شهری و روستایی، طراحان، معماران و اساتید رشته های مرتبط با عمران و آبادانی در پهنه های سرزمین دریافته اند که لازم است یک "بازگشت به خویش" داشته باشیم و بیش از حد دل به طرح ها و مدل های بیرونی خوش نکنیم. لازم است به داشته های خود نیز نگاهی بیندازیم و گذشته ی درخشان خود را ورق بزنیم ببینیم ما چه ملتی هستیم، در کدام سرزمین زندگی می کنیم و چه چیزهایی برایمان مهم است؟ ببینیم آیا ما داریم پیشرفت های عصر جدید را با فرهنگ و هویت خودمان پیوند می زنیم یا به صورتی است که ارزش ها و خواسته های ما کم کم در زیر رسوب زمان مدفون می شوند و اندیشه ها می روند و رفته رفته خودمان نیز از آن بی اطلاع می شویم. به کارگیری توانهای بومی، توجه به افراد محلی، روش های مشارکتی، برنامه ریزی شراکتی و توسعه بومی محور نمونه های بارزی از این رایندها هستند به خویش بازگشتند که ما امروزه در سپهر علم برنامه ریزی شاهد آن هستیم. همه در این اصالت اتفاق می افتد که باید ما خودمان الگوی برنامه ریزی و طراحی خودمان را بسازیم. این الگو باید به فرهنگ، تاریخ، دین، ارزش ها، رویاها و واقعیت های سرزمین خودمان باشد. اما این نگرش بدان معناست که با جهان هیچ تعاملی نداشته باشیم و از تجربیات و دانش آنها سودی نبریم و خود را در انزوا و حرافبایی بکنیم بلکه باید در فرایندی درست این توانمندی ها و پیشرفت ها را با داشته های خود تلفیق نماییم.

استاد ما مرحوم دکتر شکویی به زیبایی به این نکته اشاره کردند که « آثار ترجمه ای و تقلیدی از کشورهای توسعه یافته به ویژه در زمینه مسائل جغرافیای انسانی می تواند، با توفیق همراه باشد. هرچند که مطالعه همه ی آثار جغرافیای غرب برای ما ضروری می نماید. اما این آثار از صافی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جهان سوم نگذرد ممکن نیست که بتواند محیط های جغرافیایی را به نفع مردم تغییر دهد.» (شکویی، ۱۳۸۲ص ۱۰).

با توجه به مطالب یاد شده می توان گفت که این رساله می خواهد سهم کوچکی از فرایند بازگشت به خویش را به خود اختصاص دهد و همان طور که از عنوانش پیداست، بر آئیم تا بر پایه ویژگیهای ایرانی بودن و اسلامی بودن برای طراحی کالبدی سکونتگاههای روستایی پیرامون شهری در استان کردستان الگویی ارائه دهیم. تلاش بر آن است که در این الگو آخرین یافته های طراحی کالبدی سکونتگاههای روستایی را در سطح جهان با ارزشهای دینی و ملی سرزمین خود همراه نماییم

و در نهایت به یک نسخه ی اختصاصی برسیم که بتواند در سطوح بالاتر برای کشور نیز قابل تعمیم باشد.

برای رسیدن به الگوی مورد نظر این رساله در پنج فصل با راهنمایی و مشاوره ی اساتید بزرگوار بدین شرح تهیه و تدوین گردیده است:

فصل اول به کلیات تحقیق اختصاص داده شده است. در این فصل که طرح تحقیق نیز می باشد بیان مسئله، اهداف پژوهش، پیشینه تحقیق، سوالات، مشکلات تحقیق و... تشریح شده است.

در فصل دوم به ادبیات پژوهش و مبانی اندیشه ای تحقیق پرداخته شده است. در این فصل مفاهیم و اصطلاحات تعریف شده و سپس مکاتب و نظریات مرتبط با روستاهای پیرامونی، روابط شهر و روستا، معماری و طراحی ایرانی اسلامی و طراحی کالبدی تشریح و مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت به انتخاب دیدگاه پیوستگی سیستمی و طراحی کالبدی مردم گرا چارچوب نظری طراحی الگوی کالبدی روستا قرار و بررسی قرار گرفته و در نهایت به یک مدل مفهومی ختم می شود.

در فصل سوم روش شناسی تحقیق و ویژگیهای انسانی - محیطی استان کردستان و همچنین ویژگی های جغرافیای طبیعی و انسانی ۳۰ روستای مورد مطالعه (۱۰ شهرستان، هر شهرستان ۳ روستا) تشریح و بصورت گزینشی به مثال طبیعی، موقعیت محیطی و همچنین ویژگیهای جغرافیایی انسانی روستاها پرداخته شده است.

در فصل چهارم یافته های تحقیق و مناسبات الگوی موجود با شاخص های ایرانی اسلامی در طراحی کالبدی منطقه مورد مطالعه ارزیابی شده است. برای این کار از روشهای مناسب تحلیل و آزمون های آماری به تناسب نیاز بهره گرفته شده و سعی بر آن بوده است که میزان تحقق شاخص ها ی ایرانی اسلامی و وضعیت بکارگیری آنها مورد مطالعه قرار گیرد. یافته های تحقیق به صورت سازمان یافته جمع آوری و مرتب شده است. بر اساس تجزیه و تحلیل نتایج حاصله فرضیات تحقیق مورد بررسی قرار گرفته و نتایج حاصل گردیده است. این نتایج اساس را برای ارائه ی الگوی مورد نظر را فراهم می نماید.

نهایتاً در فصل پنجم و آخرین فصل این تحقیق الگوی مورد نظر ارائه، معرفی و توسط محققین راست آزمایی گردیده است.